

Prima instanță; Judecătoria Rîșcani mun. Chișinău (jud: L. Ursu)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud: N. Vascan, V. Negru, E. Fistican)

DECIZIE

19 octombrie 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
lărgit al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței
Judecătorii

Tatiana Vieru
Valentina Clevadi
Mariana Pitic
Tamara Chișca-Doneva
Oleg Sternioală

examinînd recursul declarat de către Zabrebelnîi Venedict împotriva deciziei din 30 martie 2016 a Curții de Apel Chișinău,

adoptată în pricina civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de către Zagrebelnîi Venedict împotriva SC „ARSENAL-GRUP” SRL cu privire la efectuarea înscrierilor în carnetul de muncă, încasarea salariului, repararea prejudiciului material și moral,

c o n s t a ț ă :

La data de 04 iunie 2014, Zagrebelnîi Venedict a depus cerere de chemare în judecată împotriva SC „ARSENAL-GRUP” SRL cu privire la efectuarea înscrierilor în carnetul de muncă, încasarea salariului, repararea prejudiciului material și moral.

În motivarea acțiunii s-a indicat că, din data de 07.12.2013 pînă la 19.02.2014, reclamantul a activat în cadrul companiei SC „ARSENAL-GRUP” SRL. Angajatorul acestei companii l-a anunțat despre înlăturarea sa de la serviciu, trecîndu-l în rezervă, apoi concediindu-l.

Menționează reclamantul că, angajatorul a întocmit într-un singur exemplar contractul individual de muncă, ordinul de angajare și certificatul care confirmă activitatea acestuia în cadrul companiei. De asemenea, nu au fost efectuate careva înscrieri în carnetul de muncă.

Sușține reclamantul că, de nenumărate ori atît verbal, cît și în scris, s-a adresat administratorului pentru eliberarea copiilor contractului individual de muncă, a ordinului de angajare, precum și efectuarea înscrierilor în carnetul de muncă, însă a primit refuz.

Declară reclamantul că, la momentul angajării i s-a propus un salariu lunar în sumă de 1600 lei, fără a fi incluse taxele și impozitele, însă ulterior angajatorul a redus salariu lunar pînă la 1050 lei.

Consideră reclamantul că, contractul individual de muncă datat cu 18.02.2014 a fost falsificat, prin schimbarea primei file a contractului, unde era indicat și salariul lunar propus salariatului la angajarea în serviciu. Astfel, în opinia reclamantului a fost supus unui comportament inadecvat din partea angajatului.

Precizează reclamantul că, angajatorul a încălcat prevederile Codului muncii

prin neachitarea restanțelor salariale pentru luna decembrie 2013 - suma de 144 lei, pentru luna ianuarie 2014 - suma de 250 lei și pentru luna februarie 2014 - suma de 250 lei. Ulterior, după adresarea prealabilă către directorul general, nu a fost restabilit în funcție în urma concedierii ilegale.

Declară reclamantul că, în cazul concedierii ilegale din funcție, angajatorul urmează să-i repare prejudiciul material pentru toată perioada absenței forțate de la muncă, adică pentru lunile martie - aprilie 2014 în mărime de 2600 lei ce constituie două salarii lunare, precum și prejudiciul moral în sumă de 3000 lei. Iar, conform art. 119 alin. (1) Codul Muncii, reclamantul are dreptul și la o compensație pentru zilele nefolosite din concediul anual de odihnă pentru perioada de 5 luni, în mărime totală de 506 lei.

Solicită obligarea pârâtului de a legaliza raporturile de muncă cu reclamantul, precum și efectuarea înscrierilor corespunzătoare în carnetul de muncă; încasarea din contul SC „ARSENAL-GRUP” SRL în beneficiul său restanța la salariu în sumă de 644 lei, a prejudiciului material pentru absența forțată de la muncă pentru lunile aprilie 2014 - martie 2014 în sumă de 2600 lei, a prejudiciului moral în sumă de 3000 lei, ca alternativă a restabilirii în funcție să-i fie achitate 3 (trei) salarii, echivalentul a 3900 lei și plata zilelor nefolosite de concediu anual de odihnă în mărime de 506 lei.

La data de 18.12.2014 Zagrebelnîi Venedict a înaintat cerere de concretizare a cerințelor, prin care, pe lângă solicitarea de a obliga SC „ARSENAL-GRUP” SRL de a legaliza raporturile de muncă cu reclamantul, a mai solicitat și efectuarea înscrierilor corespunzătoare în carnetul de muncă; încasarea din contul SC „ARSENAL-GRUP” SRL restanța la salariu în sumă de 644 lei, a prejudiciului material pentru absența forțată de la muncă în sumă de 2600 lei, a prejudiciului moral în sumă de 3000 lei, iar ca alternativă a restabilirii în funcție să-i fie achitate 3 (trei) salarii, echivalentul a 3900 lei și plata zilelor nefolosite de concediu anual de odihnă în mărime de 506 lei, precum și cheltuielile pentru autentificarea documentelor în mărime de 50 lei, iar în total suma de 10700 lei.

Prin hotărîrea din 22 mai 2015 a judecătoriei Rîșcani mun. Chișinău s-a admis parțial acțiunea înaintată de către Zagrebelnîi Venedict, s-a obligat SC „ARSENAL-GRUP” SRL de a efectua înregistrarea în carnetul de muncă a lui Zagrebelnîi Venedict privind existența relațiilor de muncă pentru perioada 07.12.2013 - 28 februarie 2014, în funcție de paznic; s-a încasat de la SC „ARSENAL-GRUP” SRL în beneficiul lui Zagrebelnîi Venedict suma de 5894 lei, care include: salariul restant în sumă de 644 lei; compensația în mărime de 3900 lei; prejudiciul moral în sumă de 1300 lei; cheltuielile de judecată în sumă de 50 lei. În rest, pretențiile lui Zagrebelnîi Venedict s-au respins ca fiind neîntemeiate și s-a încasat din contul SC „ARSENAL-GRUP” SRL taxa de stat în beneficiul statului în sumă de 175,32 lei.

Prin decizia din 30 martie 2016 a Curții de Apel Chișinău s-a admis apelul depus de SC „ARSENAL-GRUP” SRL; s-a casat hotărîrea din 22 mai 2015 a judecătoriei Rîșcani mun. Chișinău și s-a pronunțat o nouă hotărîre prin care s-a respins ca fiind neîntemeiată acțiunea înaintată de Zagrebelnîi Venedict împotriva SC „ARSENAL-GRUP” SRL cu privire la efectuarea înscrierilor în carnetul de muncă, încasarea salariului, repararea prejudiciului material și moral.

La data de 01 august 2016 Zagrebelnîi Venedict a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitînd casarea acesteia cu menținerea hotărîrii primei instanțe.

În motivarea recursului s-a invocat că, decizia contestată este neîntemeiată și pasibilă de a fi casată, deoarece instanța de apel la judecarea pricinii a apreciat arbitrar probele anexate, fapt ce a dus la soluționarea greșită a pricinii.

Menționează că instanța de apel neîntemeiat a respins ca fiind declarative și neprobate afirmațiile recurentului precum că a activat la Liceul Teoretic „Natalia Gheorghiu”. Ori, în cadrul judecării pricinii, recurentul a anexat un șir de probe care confirmă faptul că acesta a activat în cadrul SC „ARSENAL-GRUP” SRL, drept dovadă servind atât declarațiile martorului Evuș Alexei, care a fost audiat în ședința de judecată, cât și certificatul eliberat de Inspectoratul al Poliției Rîșcani.

Precizează recurentul că referitor la răspunsul prezentat de către Liceul Teoretic „Natalia Gheorghiu” – Bogaciuc I., precum că recurentul nu a activat la această instituție, acesta a depus o petiție la organul de poliție datată cu 12.04.2016. Din răspunsul eliberat de Inspectoratul al Poliției Rîșcani nr. Z-543/16 din 26.05.2016 rezultă că din declarația prezentată la 05.06.2014 de către Bogaciuc I. s-a confirmat că recurentul a activat la Liceul Teoretic „Natalia Gheorghiu” în funcție de paznic, fiind angajat al SC „ARSENAL-GRUP” SRL.

În conformitate cu art. 434 Cod de procedură civilă, recursul împotriva deciziei se depune în termen de 2 luni de la data comunicării deciziei integrale.

Decizia Curții de Apel Chișinău a fost adoptată la 30 martie 2016 și expediată participanților la proces în baza scrisorii de însoțire datate cu 06 iunie 2016 (f.d. 137). Recursul declarat la data de 01 august 2016 se consideră a fi declarat în termen, deoarece la materialele pricinii lipsește confirmarea recepționării de către recurent a deciziei contestate.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a admite recursul, de a casa decizia instanței de apel cu restituirea pricinii spre rejudecare în instanța de apel din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 445, alin.(1), lit. c) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită pricina spre rejudecare în instanța de apel în toate cazurile în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

În conformitate cu art.432, alin. (4) CPC, săvârșirea altor încălcări decît cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Colegiul constată că soluția instanței de apel nu conține o analiză și argumentare clară a tuturor circumstanțelor cauzei.

De altfel, aprecierea probelor a fost efectuată arbitrar, rezultînd din conținutul deciziei contestate.

În conformitate cu art. 118 alin.(1), (3), (5) CPC, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel. Circumstanțele care au importanță pentru soluționarea justă a pricinii sînt determinate definitiv de instanța judecătorească pornind de la pretențiile și obiecțiile părților și ale altor participanți la proces, precum și de la normele de drept material și procedural ce urmează a fi aplicate. Instanța

judecătorească (judecătorul) este în drept să propună părților și altor participanți la proces, după caz, să prezinte probe suplimentare și să dovedească faptele ce constituie obiectul probațiunii pentru a se convinge de veridicitatea lor.

În contextul dat, Colegiul relevă că instanța de apel în argumentarea concluziei sale indică că nu au fost prezentate careva probe care ar confirma că Zagrebelnîi Venedict, în perioada 07.12.2013 - 19.02.2014, fiind angajat al SC „ARSENAL-GRUP” SRL a prestat servicii de pază în cadrul Liceului Teoretic „Natalia Gheorghiu”.

De asemenea, în poziția sa, invocă că Zagrebelnîi Venedict nu a prezentat careva probe care ar demonstra că între Zagrebelnîi Venedict și SC „ARSENAL-GRUP” SRL ar fi existat relații de muncă, în urma cărora ar putea fi dispusă efectuarea înscrierilor în carnetul de muncă, încasarea salariului, repararea prejudiciului material și moral.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție judecând pricina în ordine de recurs a constatat că instanța de apel s-a limitat doar la poziția intimatului fără a supune aprecierii probele prezentate de către recurent.

În atare circumstanțe, Colegiul reține că instanța de apel întru argumentarea poziției sale s-a bazat doar pe probele prezentate de către intimat, fără a ține cont și de declarațiile martorului Evuș Alexei, audiat în cadrul ședinței de judecată, răspunsul nr.Z-543/16 din 26.05.2016 a Inspectoratului General al Poliției.

Colegiul constată că, de fapt, instanța ierarhic inferioară incorect a constatat și elucidat circumstanțele cauzei, limitându-se doar la admiterea probelor anexate de către intimat, fără a da o apreciere probelor prezentate de către reclamant întru stabilirea raporturilor de muncă încheiate între Zagrebelnîi Venedict și SC „ARSENAL-GRUP” SRL.

Colegiul menționează că, litigiul din speță este unul de muncă și părțile se află în poziții de inegalitate, deoarece majoritatea probelor sunt deținute de către angajator. Respectiv, sarcina probației este pusă mai mult pe seama angajatorului, în speță – SRL „ARSENAL-GRUP” și nu în obligația lui Zagrebelnîi Venedict.

Tot aici este de menționat că, instanța de apel nu a indicat în decizie motivele pentru care respinge înscrierile prezentate de către reclamant și acceptă probele prezentate de către pîrît, cu toate că înscrierile anexate de către părțile în litigiu provin de la aceeași sursă – Liceul Teoretic „Natalia Gheorghiu”, dar au conținut diferit.

Prin urmare, la rejudecare pricinii instanța de apel urmează a se expune și sub aspectul temeiniciei sau netemeiniciei argumentelor și probelor prezentate de către reclamant privind existența relațiilor de muncă în coroborare cu circumstanțele pricinii și normele de drept aplicabile speței.

În contextul dat, Colegiul menționează că obligația instanței de apel este de a verifica legalitatea hotărîrii în întregul ei, independent de motivele apelului privind legalitatea hotărîrii primei instanțe, în conformitate cu art. 373 alin. (4) Cod de procedură civilă.

Totodată, Colegiul reiterează că norma procedurală enunțată supra obligă instanța de apel de a verifica legalitatea soluției adoptate de prima instanța în raport cu pretențiile înaintate, circumstanțele de fapt și de drept invocate, precum și obiecțiile formulate de pîrît asupra pretențiilor înaintate.

Instanța de recurs remarcă că dreptul la un proces echitabil, garantat de art. 6 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, prezumă dreptul la o hotărâre motivată. Motivarea este o parte a hotărârii în care instanța judecătorească în mod obligatoriu își expune concluziile formulate în privința cauzei deferite spre soluționare.

Conform unei jurisprudențe constante degajate de Curtea Europeană a Drepturilor Omului, pronunțarea de către instanțele judecătorești a unor hotărâri motivate constituie una dintre garanțiile dreptului fundamental la un proces echitabil și acesta presupune obligațiunea instanței judecătorești de a se expune în hotărâri asupra tuturor cerințelor acțiunii, precum și, argumentelor invocate de către părți întru admiterea sau respingerea acestora (cauza Garcia Ruiz vs. Spania, hotărârea din 21 ianuarie 1999).

Se reține că actul judecătoresc trebuie să corespundă tuturor normelor de drept, să fie clar, înțeles de părțile implicate în litigiu și să răspundă în mod sigur și expres la toate obiecțiile formulate și probele prezentate de către părți, ceea ce în speță lipsește.

Or, principiul procesului echitabil reclamă că hotărârea să fie motivată, justițiabilul având posibilitatea să cunoască motivele care l-au făcut pe judecător să adopte una sau altă soluție și să le conteste dacă sistemul prevedea o cale de atac împotriva acestei hotărâri, lipsa motivării unei decizii judiciare, pune în pericol dreptul la un proces echitabil (cauza Kaufman vs. Belgia, 1986).

Astfel, instanțele judecătorești sunt obligate să-și motiveze soluțiile și concluziile, să furnizeze toate răspunsurile la întrebările care sunt pertinente pentru rezultatul procesului și necesită un răspuns special în hotărâre.

În cazul în care instanța de judecată se abține de a da un răspuns special și explicit în cele mai importante întrebări, fără a acorda părții care a formulat-o posibilitatea de a ști dacă acest mijloc de apărare a fost neglijat sau respins, acest fapt se va considera o încălcare a art. 6§1 din CEDO (cauza Hiro Balani vs. Spania, 1994).

Astfel, Colegiul reiterează că la rejudecarea pricinii, instanța de apel urmează să țină cont de cele enunțate supra, rezultând atât din pretențiile înaintate de Zabrebelnî Venedict, cât și înscrisurile prezentate în calitate de probe în susținerea poziției acestuia, apreciindu-le în conformitate cu art. art. 120-122, 130 Cod de procedură civilă, în raport cu circumstanțele stabilite și normele de drept material aplicabile speței.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că instanța de apel a examinat pricina cu încălcarea normelor de drept procedural, iar aceste erori nu pot fi corectate de către instanța de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul, de a casa integral decizia instanței de apel și de a remite pricina spre rejudecare.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e :

Se admite recursul declarat de către Zabrebelnî Venedict.

Se casează decizia din 30 martie 2016 a Curții de Apel Chișinău, adoptată în pricina civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de către Zagrebelnii Venedict împotriva SC „ARSENAL-GRUP” SRL cu privire la efectuarea înscrierilor în carnetul de muncă, încasarea salariului, repararea prejudiciului material și moral și se remite cauza în Curtea de Apel Chișinău pentru rejudecare, în alt complet de judecători.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței

Tatiana Vieru

Judecătorii

Valentina Clevadi

Mariana Pitic

Tamara Chișca-Doneva

Oleg Sternioală